

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการศึกษาคือ “ครู” เพราะครูเป็นผู้ที่จะอบรมสั่งสอน แนะนำและชี้แนะแนวทางแก่เยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถอันเป็นรากฐานในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการพัฒนาประเทศ ครูที่ดีย่อมสามารถปลูกฝังลักษณะการเป็นคนดีให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก อบรมเด็กให้มีศีลธรรมจรรยา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบ เสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญของสถาบันผลิตครูที่จะต้องผลิตครูให้มีคุณภาพ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานแก่ข้าราชการผู้รับผิดชอบต่อการฝึกหัดครู ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2513 ตอนหนึ่งว่า

“ขอให้ทุกคนพยายามรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของการเป็นครู แล้วถ่ายทอดให้แก่ครูที่ฝึกหัดอยู่เท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ประชาชนพลเมืองเป็นคน คือมีความรู้และจิตใจสูง ไม่เบียดเบียนกัน จะทำให้ส่วนรวมอยู่ได้เป็นปึกแผ่นทั้งครูก็จะนับได้ว่าทำหน้าที่อย่างกล้าหาญ อย่างฉลาด”

(สำนักราชเลขาธิการ, 2514)

การประเมินแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) และฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) กล่าวว่าสภาพของการครูศึกษาด้านการผลิตครูของรัฐยังขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ และในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้มีข้อสรุปเกี่ยวกับภาพรวมของการจัดการศึกษาของไทย โดยประเด็นสำคัญที่ถูกระบุเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ระบบการศึกษาไทยมีคุณภาพต่ำกว่าที่ควรจะเป็นและมีการปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก คือคุณภาพของครูและคุณภาพของการผลิตครู โดยหลักสูตรการผลิตครูเน้นภาคทฤษฎีและการเรียนในชั้นเรียนมากกว่าที่จะให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและสัมผัสกับการเป็นครูในโรงเรียน การเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครูไม่สร้างสรรค์ให้นักศึกษารู้จักคิด วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและก้าวทันสถานการณ์โลก อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่ยังคงสอนแบบเดิม ไม่ศึกษาค้นคว้าและติดตามความก้าวหน้าใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงในบุญชูศรี เต็มชัย, 2546)

นอกจากนี้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ก็ได้กล่าวถึงแผนการพัฒนาการผลิตครู การฝึกอบรมและพัฒนาครูประจำการ ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า “เพื่อพัฒนาระบบการผลิตครูเพื่อให้ได้ครูเก่ง ดี มีประสิทธิภาพและมีครูในปริมาณและคุณภาพที่

เพียงพอ พัฒนาครูประจำการให้ศักยภาพในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียน รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจ ความภาคภูมิใจในอาชีพครู” และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9-10 (พ.ศ. 2545-2554) ก็ได้กำหนดแผนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งแผนการพัฒนาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เพื่อปฏิรูปการศึกษาไว้อย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความชัดเจนและมีความเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงของครู ทั้งในด้านการผลิตครูที่สอดคล้องกับความต้องการใช้ครูและเน้นการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษามากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาวิชาการและมาตรฐานแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงในบุญศรีชัย เต็มชัย, 2546)

ด้วยความตระหนักในปัญหาด้านการผลิตและพัฒนาครู กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งในการปฏิรูประบบการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตครูรุ่นใหม่ตามแนวการปฏิรูปการศึกษา โดยคัดเลือกคนเก่ง คนดี มีจิตวิญญาณความเป็นครูเข้ามาเรียนครูเพื่อผลิตครูรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทางวิชาการ มีความเชี่ยวชาญในทางปฏิบัติและมีจิตวิญญาณความเป็นครู

ซึ่งในกระบวนการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มีความคล้ายคลึงกับการผลิตครูในรูปแบบเดิม (หลักสูตร 4 ปี) แต่เพิ่มระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้ทดลองฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ซึ่งวิชาประสบการณ์วิชาชีพเป็นวิชาระดับสูงในหมวดวิชาครูตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครู เป็นวิชาที่มีความสำคัญมาก ความสำเร็จในการเรียนวิชานี้จะแสดงถึงความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพในอนาคต เพราะการปฏิบัติงานวิชาชีพครูในระหว่างเรียนวิชานี้ หากสอนเก่งและสอนดีแล้วจะทำให้ผู้เรียนสนุกและทำให้ผู้สอนอยากสอน มีความศรัทธาในวิชาชีพครู (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์, 2541)

ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแต่ละครั้งมีผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ฝ่าย คือ 1) สถาบันที่ผลิตครู ประกอบด้วย คณะกรรมการที่รับผิดชอบในการจัดและดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ 2) สถาบันที่ดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยง และ 3) นักศึกษาที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาจะดำเนินไปอย่างไรราบรื่นไม่ได้ถ้าขาดองค์ประกอบทั้ง 3 ประการดังกล่าว คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการผลิตครู จึงควรให้ความสนใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่ายเพื่อให้สถาบันผลิตครูที่มีคุณภาพสูงและสามารถพัฒนาชาติต่อไป และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ประสบปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีหลายประการ

ซึ่งผลการวิจัยก็อยู่ภายใต้ขอบเขตขององค์ประกอบทั้ง 3 ประการทั้งสิ้น เช่นปัญหาประสบการณ์ของครู-อาจารย์ที่เลี้ยง (จินตนา สุนทรวิภาค, 2523 และสุดจิตต์ หนูนภักดี, 2513) ปัญหาโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ประมวล ดันยะ, 2543และสำนักวิจัยร่วมกับคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม,2539) ปัญหาตัวนักศึกษา (สุดจิตต์ หนูนภักดี, 2513) ปัญหาด้านนักเรียน (สำนักวิจัยร่วมกับคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม,2539)

จากความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าวส่งผลให้ครูสภาที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับ ดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพได้ออกประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่องหลักเกณฑ์คุณสมบัติของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนชั้น (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2551) แต่ในปัจจุบันคุรุสภาไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและคัดเลือกโรงเรียนสำหรับปฏิบัติการสอน จึงได้มอบหมายให้สถาบันผลิตครูแต่ละแห่งทำหน้าที่คัดเลือกโรงเรียนสำหรับปฏิบัติการสอนกันเอง จากนั้นนำเสนอคณะกรรมการคุรุสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งความแตกต่างทางด้านบริบทและภาระงานที่รับผิดชอบของสถาบันผลิตครูแต่ละแห่งแตกต่างกัน อาจส่งผลให้การประเมินโรงเรียนปฏิบัติการสอนแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน โรงเรียนปฏิบัติการสอนแต่ละแห่งอาจมีมาตรฐานที่แตกต่างกันและอาจส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่ามาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนที่ดีต้องเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนให้มีคุณภาพ ได้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถาบันผลิตครูได้ทุกแห่ง ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนเพื่อประโยชน์สำหรับสำหรับครูและผู้สนใจในการนำไปพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น สามารถผลิตครูที่ดีและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์คุณสมบัติของสถานศึกษาสำหรับฝึกปฏิบัติการสอนของคุรุสภา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา, ครูพี่เลี้ยง, อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 หรือ 5 ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิตในสถาบันผลิตครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการและมวลงประสบการณ์ที่นักศึกษาครูได้ทำการฝึกทักษะต่าง ๆ ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและวิธีแก้ไข โดยมีอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงให้ความช่วยเหลือแนะนำ เพื่อให้นักศึกษาได้นำทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียนไปปฏิบัติจริง ตลอดจนได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตัวเอง

สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน/โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่รับนักศึกษาจากคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพและเป็นสถานศึกษาที่ทำงานร่วมกับสถาบันผลิตครูเพื่อให้การสนับสนุนการเตรียมครู

แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน หมายถึง แบบรายการประเมินคุณสมบัติของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนที่รับนักศึกษาจากสถาบันผลิตครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

มาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน หมายถึง ข้อความที่บ่งบอกถึงระดับคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ประกอบด้วย 2 ชุด 17 มาตรฐาน 69 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง ประกอบด้วย

1) สถานศึกษามีการจัดการองค์การ โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและระบบการบริหารงานอย่างเป็นระบบ นำการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร ตรวจสอบและถ่วงดุล

2) สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน มีระบบในการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีกิจกรรมที่ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

3) สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัยจากสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรมและอบายมุข มีสาธารณูปโภค มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4) สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครูตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาหรือความถนัดหรือความรู้ความสามารถ พัฒนาคูอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

5) สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น หมายถึง สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมให้สามารถเชื่อมโยงแก้ปัญหาท้องถิ่นได้ นำไปปฏิบัติได้จริง

6) สถานศึกษาจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง สถานศึกษามีกิจกรรมการเรียนการสอนและเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและ ความต้องการของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ กระตือรือร้นแสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้งด้านคนตรี ศิลปะและกีฬา จัดกิจกรรมที่บูรณาการ เชื่อมโยงความรู้ ทักษะต่าง ๆ และแนวคิดที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับความจริงของชีวิต รวมทั้งปลูกฝังให้รักสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องปฏิบัติในสังคมร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

7) สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

8) สถานศึกษามีอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ หมายถึง สถานศึกษามีอาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการจำเป็นต่อการเรียนการสอน

มาตรฐานฉบับที่ 2 ผู้ข้อมูลคืออาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง ผู้บริหารอุทิศตนให้กับ การปฏิบัติงาน ชีววิถีชีวิตมาภิบาลในการบริหารงาน ครองตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ หมายถึง ผู้บริหารมี วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง มีความ เป็นประชาธิปไตยและมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและหลักการบริหารจัดการ
- 3) ครูมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม และจริยธรรม หมายถึง ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน วางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี มีเจตคติ ต่อวิชาชีพครู
- 4) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ หมายถึง ครูรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษาและเป้าหมายหลักสูตร มีความสามารถในการ วิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถจัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 4 และครูสามารถประเมินผลการเรียนการ สอนตามสภาพจริง และอิงพัฒนาการของผู้เรียน มีการประเมินเพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อย การ ประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนและครูนำผลการ ประเมินการเรียนการสอนมาปรับการเรียนและเปลี่ยนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- 5) ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อ พัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง ครูรักการแสวงหาความรู้และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อ นำมาพัฒนาการเรียนการสอน มีความสามารถในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการ สอน มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ได้
- 6) ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมายถึง สถานศึกษามีครูที่ จบระดับปริญญาตรีขึ้นไป สอนตรงตามวิชาเอก/โท สอนตรงกับความถนัดและได้รับการพัฒนาใน วิชาที่สอนปีละไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง
- 7) สถานศึกษามีการจัดองค์การ โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ ความพร้อมในการเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดแผนการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ในแผนพัฒนา กำหนดผู้รับผิดชอบงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มี ระบบการดูแล การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา มีการจัดและส่งเสริมให้ นักศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและ สร้างความรู้ด้วยตนเอง สถานศึกษากำหนดงานให้นักศึกษาอย่างเหมาะสมและตรงตามสาขาวิชา มี การกำหนดแผนกลยุทธ์จากการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแผนแม่บทในการพัฒนา โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา กับ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมในท้องถิ่นให้นักศึกษาได้เข้าร่วมเพื่อรู้จักบุคคลสำคัญและ

ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น จัดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียนและกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูอื่น ๆ และจัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

8) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วางแผนการบริหารจัดการ มีความสามารถในการประสานงานกับสถาบันผลิตครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

9) ครูมีความสามารถในการเป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง ครูรู้และเข้าใจเป้าหมายและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีทักษะและเทคนิคในการนิเทศ ครองตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการประสานงานสถาบันผลิตครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษา และการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถาบันผลิตครูนิเทศการสอนหรือการปฏิบัติตนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

อาจารย์พี่เลี้ยง/ครูพี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ภายในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาตลอดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งด้านความประพฤติและด้านการสอนอย่างใกล้ชิด

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือผู้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาซึ่งนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง นักศึกษา/นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 4 หรือ 5 ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

การตรวจสอบคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการเพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน พิจารณาจาก

ความเที่ยง (Reliability) ได้แก่ ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) และความเที่ยงระหว่างผู้ให้ข้อมูล (Inter-Rater Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (TWO-WAY ANOVA)

ความตรง (Validity) ได้แก่ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการคำนวณค่า IOC ที่มีค่ามากกว่า 0.5 และความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยการตรวจสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) จากโปรแกรม LISREL

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนสำหรับการเลือกโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีคุณภาพ
2. หน่วยงานทางการศึกษาสามารถนำแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นและสามารถผลิตครูที่ดีและมีคุณภาพต่อไป